

18%

els contribuents declara donacions, si bé la mitjana no supera els 150 euros que desgraven al 80%

Ramón Álvarez

Els dos anys de pandèmia han demostrat que la responsabilitat social corporativa era més que un tràmit legal que havien de completar les empreses i que el tercer sector i l'economia social eren també conceptes basats en una sòlida realitat, exemple de gestió i resiliència en els moments més difícils. A aquests actors que van resultar –i continuen resultant– fonamentals per esquivar la crisi arribant on no arribava l'Administració els ha fallat, tot i això, una tercera pota: la filantropia dels ciutadans corrent, molt menys articulada i desenvolupada a Catalunya i a Espanya que en altres països de l'entorn, com demostra un recent informe de la Coordinadora Catalana de Fundacions.

Persones donants i deduccions fiscals de les donacions a Catalunya, 2003-2019, que malgrat el títol inclou també la realitat del conjunt d'Espanya (sense el País Basc i Navarra, amb el seu model tributari propi), reflecteix l'evolució de les donacions realitzades pels contribuents en l'IRPF –exclusivament persones físiques– al llarg d'aquests últims 16 exercicis ja computats. Els resultats criden tant a l'optimisme perquè certifiquen que un 18% dels contribuents –un 20% a Catalunya– realitza algun tipus de donació per la qual desgraven, com al pessimisme, perquè evidencien que aquestes donacions estan estancades els tres últims exercicis i que les quantitats són clarament inferiors a les quals es donen en països com França, Itàlia o Alemanya. Falten per conèixe's, tot i això, les xifres dels anys de pandèmia.

En l'haver destaca el creixement sostingut tant del nombre de donants com de les donacions al llarg d'aquest període, des de l'aprovació el 2002 de la llei de Règim Fiscal de les Entitats sense Finalitats Lucratives i dels Incentius Fiscals al Mecenatge. En altres paraules, la llei que ha permès desgravar a qualsevol contribuent en la seva declaració de la renda els donatius realitzats a aquesta mena d'entitats del tercer sector ha fet que el percentatge de donants hagi passat d'un 8% inicial (10% a Catalunya) a l'actual.

En xifres absolutes, els 1,3 milions d'espanyols que es van bene-

ficiar d'una desgravació fiscal en la renda del 2003 van ser 3,8 en la de l'exercici del 2019, presentada els primers mesos de la pandèmia. Si bé ni l'Agència Tributària espanyola ni l'INE, les fonts que utilitza l'estudi de la Coordinadora Catalana de Fundacions, no ofereixen el valor absolut de les donacions, la ponderació de les desgravacions exercici rere exercici permet observar també un estancament en les seves quanties, tot i que la re-

forma puntual introduïda el 2014 pel llavors ministre d'Hisenda Cristóbal Montoro va permetre que la mitjana ascendís pràcticament de cop dels 60-70 euros als 140-150 actuals. El motiu és evident: si la desgravació per donatius era d'un 25% lineal, a partir d'aquest moment va ser d'un 75% per als primers 150 euros. Tot i això, la mesura no va tenir un efecte significatiu en l'altra variable fonamental: el nombre de donants.

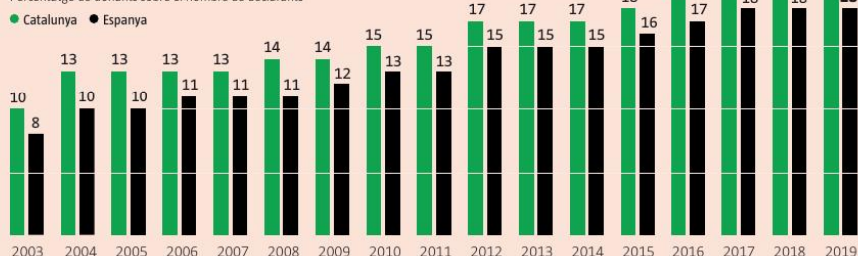
La reforma de Montoro el 2014 va permetre que es dupliquessin les aportacions mitjanes al tercer sector

Les donacions particulars toquen sostre

En ple debat sobre la reforma de la llei de Mecenatge, la filantropia espanyola té molt camí per recórrer

Evolució de les donacions en l'IRPF

Percentatge de donants sobre el nombre de declarants

Donants el 2019

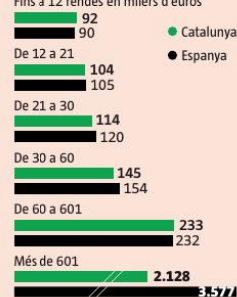
En percentatge

Deduccions per donatius el 2019

Mitjana en euros

Fins a 12 rendes en milers d'euros

FONT: AGENCIA TRIBUTÀRIA I COORDINADORA CATALANA DE FUNDACIONS

La crisi de la covid va portar l'actual Govern central a pujar a un 80% la desgravació d'aquests mateixos 150 euros, tot i que la Coordinadora, en espera dels resultats, no confia que aquest 5% hagi arrossegat per si mateix ni un nombre significatiu de donants, especialment en un moment de crisi, ni que hagi suposat un increment mitjà de les donacions. Al contrari, la mesura es podria quedar en un simple increment de les desgravacions.

Com fer llavors que els particulars se sumin a aquesta filantropia cada vegada més arrelada en altres països i al món corporatiu? Per a Pere-A. Fàbregas, president de la Coordinadora Catalana de Fundacions, la resposta és senzilla: augmentant la base de la desgravació dels 150 euros actuals als 300. És el que aquesta agrupació demana en la comissió del Congrés que debat la reforma de la llei. També està en debat incrementar la desgravació fins a un 90%.

“Com podem convèncer aquest 80% de contribuents que encara no són donants? El paper fonamental de les fundacions ha quedat de manifest en aquests dos anys. Difícilment podem donar millor exemple. Ara l'important és que l'estímul fiscal sigui més atractiu i, al seu torn, torni a pujar la mitjana de donacions com ja la va pujar la compensació pels primers 150 euros”, reflexiona.

D'altra banda, la Coordinadora de Fundacions també reclama que aquests estímuls a la donació que inclogui la reforma legal en tràmit es complementin amb desgravacions addicionals en els trams de les comunitats autònomes. Ja és així en algunes, tot i que no a Catalunya, on sí que desgraven quantitats aportades a projectes o iniciatives relacionades amb el foment de la llengua i la cultura catalanes (un 15%), la protecció del medi ambient (15%) o la investigació (25%).

“Les fundacions i entitats del tercer sector ja suposen gairebé un 2% del PIB català i un 2,5% de l'ocupació –sense comptar la Fundació Bancària La Caixa, amb un règim especial–. Hem crescut i donat resposta a les necessitats socials en els períodes de crisi, però necessitem finançament”, conclou Fàbregas. ●